

**การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรม
ในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์***
**ADMINISTRATION ACCORDING TO THE PRINCIPLES OF GOOD GOVERNANCE OF
THE PHRA SORN MORNHAMA OPERATIONS CENTER IN EDUCATIONAL
INSTITUTIONS, PRACHUAP KHIRI KHAN PROVINCE**

พระมนตรี ญาณคโม

Phramontri Yanakhamo

วัดคลองวาฬ

Khlung Wan Temple

Corresponding Author E-mail: montrikongarsa2499272525@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และ 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวนทั้งหมด 99 รูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า 1. พระสอนศีลธรรมส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป มีพรรษาระหว่าง 10-20 พรรษา มีวุฒิการศึกษาทางโลกต่ำกว่าปริญญาตรี และมีระยะเวลาการปฏิบัติงานตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป 2. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ลำดับแรกคือ ด้านหลักคุณธรรม รองลงมาคือ ด้านหลักนิติธรรมด้านหลักความรับผิดชอบด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความคุ้มค่า และด้านการมีส่วนร่วม 3. พระสอนศีลธรรมที่มี อายุ พรรษา วุฒิการศึกษาทางโลก และระยะเวลาการปฏิบัติงาน ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

คำสำคัญ: การบริหารงาน; หลักธรรมาภิบาล; พระสอนศีลธรรม

Abstract

The research article aimed to study 1) study level Good Governance Administration of School Moralize Monk Operations Centre, Prachuapkhirikhan province 2) compare the Good Governance Administration of School Moralize Monk Operations Centre, Prachuapkhirikhan province by personal factors. This research is a survey research. This research studied a group of 99 School Moralize Monks in Prachuapkhirikhan province. The

*Received March 1, 2023; Revised March 30, 2023; Accepted April 15, 2023

statistics used in the data analysis were frequency, percentage, means, standard deviation and one-way analysis of variance.

The research results were: 1. Moralized monks were found to be mostly aged between 51 years and over, with a period in monk between 10-20 years, graduating with a bachelor's degree, and having work experience from 5 years and over. 2. The overall Good Governance Administration of the School Moralize Monk Operations Centre, Prachuapkhirikhan province, was high level. Virtue principles were the highest when considering each aspect, followed by legality, responsibility, transparency, worthiness, and participation. 3. Moralize Monks with different ages, periods in monk, education and work experience opinions towards the Good Governance Administration of School Moralize Monk Operations Centre, Prachuapkhirikhan province, the overall no significant difference with statistical significance at the 0.05 level.

Keywords: Administration; Good Governance; Moralize Monk

บทนำ

แนวคิดหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) เป็นหลักการสากลที่ได้รับการยอมรับจากสถาบันนานาชาติ ว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการทำให้องค์การประสบความสำเร็จ โดยมีการนำคำว่า Good Governance มาใช้ครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ. 1989 โดยปรากฏในรายงานของธนาคารโลก (World Bank) และต่อจากนั้นมาก็มีหน่วยงานต่างๆ ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับ Good Governance เป็นอย่างมาก (วรรณพร เทพหัสดิน ณ อยุธยา สุทธิปริดา และคณะ, 2552) และแนวคิดธรรมาภิบาลได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้ในบริบทการเมืองและการบริหารอย่างเป็นรูปธรรมตามความหมายสากลในประเทศไทยนับจากปี 2540 เป็นต้นมา โดยปรากฏครั้งแรกในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ซึ่งมีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศเป็นหนึ่งนโยบายหลักเพื่อการพัฒนาให้รัฐ และประชาชนมีความเข้าใจที่ดีมีความรับผิดชอบและมีความเอื้ออาทรต่อกัน นอกจากนี้แล้วในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ควรจัดหรือส่งเสริมให้สังคมไทยอยู่บนพื้นฐานของหลักสำคัญ 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ภายหลังระเบียบนี้ได้ถูกยกเลิกโดยพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 แต่ยังคงองค์ประกอบทั้ง 6 ไว้ พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้เป็นแนวปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมเกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการให้แก่หน่วยงานต่างๆ โดยมีสาระสำคัญและมาตรการต่างๆ ได้แก่ การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี การบริหารราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน การบริหารราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ การบริหารราชการอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ การลดขั้นตอนการปฏิบัติงานในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการบริการ การปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการ การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน และการประเมินผลการปฏิบัติราชการ (วิจารณ์ พานิช, 2552)

ประเทศไทยมีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมมาเนิ่นนานนับถือตั้งแต่พระพุทธศาสนาได้เข้ามาสู่ดินแดนสุวรรณภูมิ ต้องยอมรับความเป็นจริงว่าการปลูกฝังคุณธรรมที่มีประสิทธิภาพสูงสุดคือ การปลูกฝังโดยพระศาสดาและบรรดาพระสาวกของพระศาสดา สังคมทุกยุคทุกสมัยให้ความสำคัญเรื่องการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพราะการที่สังคมสามารถดำรงอยู่มาได้ทุกวันนี้ เพราะคนส่วนใหญ่ยังมีคุณธรรมจริยธรรม สังคมจึง

ยังดำรงความเป็นสังคมชุมชนอยู่ได้ ทำอย่างไรให้สังคมของเรามีภูมิคุ้มกัน มีภูมิต้านทานต่อความเลวร้ายที่กำลังกัดกร่อนสังคมอยู่ การสร้างภูมิคุ้มกันให้เกิดขึ้นในหมู่เยาวชนกำลังเป็นพันธกิจของโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน เป็นภารกิจของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่ต้องปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นในหมู่เด็กนักเรียน นักศึกษาให้ได้แบบอย่างการสอนพระพุทธศาสนา คือ สอนให้รู้ (ปริยัติ) ทำให้ดู (ปฏิบัติ) อยู่ให้เห็น (ปฏิเวธ) เป็นสิ่งสำคัญที่รัฐบาลคาดหวังจากพระสอนศีลธรรม ที่จะทำหน้าที่สั่งสอนอบรมให้เด็กเป็นคนดี มีศีลธรรมตามหลักของพระพุทธศาสนา มีเบญจศีลเบญจธรรมเป็นอย่างน้อย (สำนักงานโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2556)

ศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบดำเนินโครงการพระสอนศีลธรรมในเขตพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อจัดพระสงฆ์ที่มีความรู้ความสามารถ ทั้งในด้านปริยัติและปฏิบัติเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนในระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอาชีวศึกษา 2) เพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้เด็ก เยาวชน นักเรียน นักศึกษา ตามนโยบาย คุณธรรมนำความรู้สู่สถานศึกษา 3) เพื่อให้พระสงฆ์นำหลักธรรมทางศาสนามาจัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่นักเรียน นักศึกษาให้สามารถนำประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน 4) เพื่อให้เด็กนักเรียนนักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ และนำไปปฎิบัติเคร่งครัดกิจพอเพียงในเชิงพระพุทธศาสนาไปปฏิบัติในการชีวิตประจำวัน และ 5) เพื่อสร้างภาคีเครือข่ายร่วมพัฒนาโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2551) ซึ่งการบริหารงานของศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้นำหลักการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการกำหนดนโยบายการพัฒนาของศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ แต่ผลการปฏิบัติงานของศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 ถึงปัจจุบัน พระราชรัตนวิสุทธิ (2565) กล่าวว่า มีพระสงฆ์ผู้ปฏิบัติหน้าที่สอนศีลธรรมในโรงเรียนมีการลาออกทุกปี ปัญหาการจ่ายค่าตอบแทน ปัญหาการใช้งบประมาณไม่ตรงกับโครงการ และปัญหาการรับสมัครพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นถือเป็นปัญหาที่สำคัญต่อการปฏิบัติงานของศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งไม่สอดคล้องกับการบริหารจัดการตามแนวทางหลักธรรมาภิบาล

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อให้ศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ นำผลการวิจัยใช้ประกอบการวางแผนการบริหารงานให้สอดคล้องตามหลักธรรมาภิบาลอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำข้อมูลผลการวิจัยไปประกอบการกำหนดนโยบายการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของพระสอนศีลธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาในลักษณะของการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ประชากร (Population) ประชากรกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจำนวน 99 รูปใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถาม หลังจากดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้รับมาทำการประมวลผลของข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์และวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สำหรับวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใช้ในการวัดการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์และการทดสอบ ค่า F-test เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยกำหนดระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม สามารถสรุปผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป มีพรภษาระหว่าง 10-20 พรษา มีวุฒิการศึกษาทางโลกต่ำกว่าปริญญาตรี และมีระยะเวลาการปฏิบัติงานตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ลำดับแรกคือ ด้านหลักคุณธรรม รองลงมาคือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความคุ้มค่า และด้านการมีส่วนร่วม ตามลำดับ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ด้านหลักนิติธรรม พบว่า ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านหลักนิติธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ลำดับแรกคือ การบริหารงานยึดหลักกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ รองลงมาคือ การแต่งตั้งคณะกรรมการถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ การเสริมสร้างการปฏิบัติงานตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และการจัดทำมาตรฐานภาระงานสำหรับบุคลากรเป็นไปตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ ตามลำดับ

2.2 ด้านหลักคุณธรรม พบว่า ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านหลักคุณธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ลำดับแรกคือ การบริหารงานโดยยึดหลักความถูกต้องและเป็นธรรม รองลงมาคือ การส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและอดทน การส่งเสริมและการพัฒนาวิชาการในการจัดการศึกษาของบุคลากรอย่างเท่าเทียมกัน และการพิจารณาความดีความชอบของบุคลากรโดยยึดหลักเกณฑ์และคุณธรรม ตามลำดับ

2.3 ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านหลักความโปร่งใส โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ลำดับแรกคือ การประกาศข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ตามความเป็นจริง รองลงมาคือ การดำเนินงานโครงการต่าง ๆ มีการสรุปและชี้แจงผลการดำเนินงานประจำปี การจัดสรร

งบประมาณประจำปี สามารถตรวจสอบได้ และมีระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานและสามารถตรวจสอบได้ ตามลำดับ

2.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ลำดับแรกคือ การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการสอนศีลธรรม รองลงมาคือ การรับฟังและบริหารจัดการข้อคิดเห็นของบุคลากรผู้ปฏิบัติหน้าที่ การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการวางแผนและการกำหนดนโยบาย และการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงาน ตามลำดับ

2.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ลำดับแรกคือ การมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบการปฏิบัติงานมีความชัดเจน รองลงมาคือ การปฏิบัติงานเสร็จสิ้นตามกำหนดเวลาและบรรลุตามวัตถุประสงค์ การยอมรับผลที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ทั้งผลดีและผลเสีย และการกำหนดให้มีระบบประเมินผลและตัวชี้วัดที่ชัดเจนตามลำดับ

2.6 ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านหลักความคุ้มค่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ลำดับแรกคือ การใช้งบประมาณเป็นไปตามวัตถุประสงค์และคุ้มค่า รองลงมาคือ การนำผลประเมินมาใช้ปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพ การส่งเสริมการใช้วัสดุครุภัณฑ์อย่างประหยัดคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ และการดำเนินงานใช้วัสดุครุภัณฑ์อย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพตามลำดับ

3. ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับต่ำผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย

สมมติฐานที่ 2 พระสอนศีลธรรมที่มี อายุ พรรษา วุฒิการศึกษาทางโลก และระยะเวลาการปฏิบัติงาน ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐาน มีดังนี้

1) พระสอนศีลธรรมที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย

2) พระสอนศีลธรรมที่มีพรรษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พระสอนศีลธรรมที่มีพรรษาต่ำกว่า 10 พรรษา มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความคุ้มค่าแตกต่างกับพระสอนศีลธรรมที่มีพรรษาระหว่าง 10-20 พรรษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย

3) พระสอนศีลธรรมที่มีวุฒิการศึกษาทางโลกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย

4) พระสอนศีลธรรมที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีประเด็นนำมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้มีการบริหารงานโดยยึดหลักการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ อย่างเคร่งครัด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดหลักธรรมาภิบาลการบริหารจัดการสมัยใหม่ที่เน้นเรื่องประสิทธิภาพ ประสิทธิผล คุณภาพ ความคุ้มค่า และการรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลธิชา ลิ้มสกุลศิริรัตน์ (2551) วิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารมีแผนงานในการบริหารงานที่กำหนดไว้และยังต้องสอดคล้องกับนโยบายของรัฐที่กำหนดให้ส่วนราชการต้องปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล รวมถึงนโยบายของต้นสังกัด ซึ่งผู้บริหารต่างเข้าใจและตระหนักเป็นอย่างดีและต่างก็มีความพยายามที่จะดำเนินการบริหารจัดการสถานศึกษาในความรับผิดชอบของตนเองให้เป็นไปตามแนวทางที่กำหนด ซึ่งอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 ด้านหลักนิติธรรม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้มีการนำ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของสำนักงานโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มาเป็นหลักในการบริหารงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ส่งเสริม มีพร้อม (2552) วิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ มาเป็นหลักในการปฏิบัติการบริหารงานราชการ

1.2 ด้านหลักคุณธรรม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากการเสริมสร้างหลักคุณธรรมตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์ของศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมพร พุดมี (2551) วิจัยเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนคร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารต้องยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยรณรงค์ให้ครูและเจ้าหน้าที่ยึดถือหลักคุณธรรมนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีคุณธรรมและจริยธรรม

1.3 ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารงานของศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีกระบวนการบริหารเปิดเผยอย่าง

ตรงไปตรงมา สามารถชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย และสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและตรวจสอบได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประจวบ จะเรียมพันธ์ (2553) วิจัยเรื่อง การศึกษาระดับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารมีการทำงานโดยยึดหลักกฎหมาย และการดำเนินงานอยู่บนพื้นฐานของเสรีภาพด้านข้อมูลข่าวสารและเปิดเผย ทำให้สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและตรวจสอบได้

1.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากในการวางแผน และการกำหนดนโยบาย และการประเมินผลและการตรวจสอบการดำเนินงาน โดยสำนักงานโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นผู้กำหนดและดำเนินการประเมินผลตรวจสอบเอง ทำให้พระสอนศีลธรรมมีส่วนร่วมการดำเนินงานด้านนี้น้อยมาก ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยของ สุพรรณา พวงทอง (2554) วิจัยเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชรเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารมีการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าร่วมดำเนินกิจกรรม ตั้งแต่การศึกษา ปัญหา การวางแผนดำเนินการ การตัดสินใจ การแก้ไขปัญหา และการประเมินผลร่วมกัน เพื่อขับเคลื่อนให้กิจกรรมนั้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม คือ หลักร่วมคิด ร่วมทำร่วมตรวจสอบ และร่วมรับผิดชอบ

1.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สามารถบริหารงานให้สำเร็จตามเป้าหมายและระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามข้อกำหนดของสำนักงานโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญใจ ป้อมพระเดช (2555) วิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ด้านความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารต้องรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงานตามที่ในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายและระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามข้อกำหนดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

1.6 ด้านหลักความคุ้มค่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ยึดหลักประสิทธิภาพการบริหารตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงโดยการใช้ทรัพยากรทั้งด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ให้มีประสิทธิภาพและให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ส่งเสริม มีพร้อม (2552) วิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านหลักความคุ้มค่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารต้องยึดหลักและปฏิบัติตามกฎระเบียบทางราชการที่ว่า หลักประสิทธิภาพการบริหารราชการตามแนวทางการกำกับดูแลที่ดีที่มีการออกแบบกระบวนการปฏิบัติงานโดยการใช้เทคนิคและเครื่องมือการบริหารจัดการที่เหมาะสม ให้องค์กรสามารถใช้ทรัพยากรทั้งด้านต้นทุนแรงงานและระยะเวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2. พระสอนศีลธรรมที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากพระสอนศีลธรรมทุกช่วงอายุต่างมีหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ในการสอนศีลธรรมในสถานศึกษา เพื่อปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้กับนักเรียนได้มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างถูกต้อง พร้อมกับมีความประพฤติที่ดีงามตามวัตถุประสงค์ของโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน และ

สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการที่มีความต้องการพระสอนศีลธรรมไปสอนในโรงเรียนเฉพาะที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาลำพึง อธิบุญญ (2554) วิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัธยม จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากภาระหน้าที่ของบุคลากรในสถานศึกษาต่างมีลักษณะที่เหมือนกันคือ การสอน การปลูกฝัง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้แก่เด็กและเยาวชน ซึ่งบุคลากรทุกคนต้องปฏิบัติและกระทำเป็นประจำไม่ว่าบุคลากรนั้นจะอยู่ช่วงอายุใดก็ตาม การปฏิบัติหน้าที่ที่มีความใกล้เคียงกัน ทำให้มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ไม่แตกต่างกัน

3. พระสอนศีลธรรมที่มีพรรษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พระสอนศีลธรรมที่มีพรรษา ต่ำกว่า 10 พรรษา มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความคุ้มค่าแตกต่างกับพระสอนศีลธรรมที่มีพรรษาระหว่าง 10-20 พรรษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เนื่องจาก พระสอนศีลธรรมที่มีพรรษามากกว่าได้ผ่านประสบการณ์การบริหารงานหรือการสอนศีลธรรมมากกว่าพระสอนศีลธรรมที่มีพรรษาน้อยกว่า ทำให้มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยของ พระอธิการผจญ อาจาโร (2553) วิจัยเรื่อง ศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการบริหารวัดโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า พระสงฆ์ที่มีพรรษาต่างกันมีความคิดเห็นในการบริหารวัดโดยใช้หลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก พระสงฆ์ไม่ว่าจะบวชมาพรรษามากหรือพรรษาน้อยก็ตาม แต่บทบาทของพระสงฆ์ที่สำคัญคือ การยึดหลักคุณธรรมในการบริหารวัด เพื่อความถูกต้องชอบธรรมตามหลักคำสอนในพระพุทธศาสนา ทำให้มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน

4. พระสอนศีลธรรมที่มีวุฒิทางการศึกษาทางโลกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากจาก พระสอนศีลธรรมส่วนใหญ่มีความรู้การศึกษาทางธรรมระดับนักธรรมชั้นเอก แม้จะมีวุฒิการศึกษาทางโลกแตกต่างกัน แต่ในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องของคุณธรรมและจริยธรรม มีความใกล้เคียงกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระอธิการผจญ อาจาโร (2553) วิจัยเรื่อง ศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการบริหารวัดโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า พระสงฆ์ที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นในการบริหารวัดโดยใช้หลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากพระสงฆ์อาจจะมียุทธศาสตร์การศึกษาความรู้ทางโลกที่แตกต่างกัน แต่ความรู้ทางพระธรรมวินัยนั้นมีความรู้ใกล้เคียงกัน ทำให้มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน

5. พระสอนศีลธรรมที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากในการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมแม้จะมีระยะเวลาการปฏิบัติงานต่างกัน ต่างก็ได้รับมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานในการสอนศีลธรรมในสถานศึกษาในกรอบแนวทางการปฏิบัติเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระอธิการผจญ อาจาโร (2553) วิจัยเรื่อง ศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการบริหารวัดโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า พระสงฆ์ที่มีระยะเวลาที่เป็นพระสงฆ์การศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นในการบริหารวัดโดยใช้หลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก การบริหารงานของพระสงฆ์ในปัจจุบันต้องยึดหลักกฎ ระเบียบ

ข้อบังคับ ตามคำสั่งของมหาเถรสมาคม ทำให้การบริหารงานอยู่ในกรอบทิศทางเดียวกัน ทำให้ความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน

สรุปและองค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

สรุปได้ว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้บริหารควรยึดหลักการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล 6 ด้านคือ

1. ด้านหลักนิติธรรม โดยนำ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของสำนักงานโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มาเป็นหลักในการบริหารงาน
2. ด้านหลักคุณธรรม โดยการเสริมสร้างหลักคุณธรรมตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาเป็นหนึ่ง ในยุทธศาสตร์ของศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ
3. ด้านหลักความโปร่งใส การบริหารงานของศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีการบริหารเปิดเผยอย่างตรงไปตรงมา สามารถชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย และสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและตรวจสอบได้
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม การวางแผนและการกำหนดนโยบาย และการประเมินผลและการตรวจสอบการดำเนินงาน โดยสำนักงานโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นผู้กำหนดและดำเนินการประเมินผลตรวจสอบเอง ทำให้พระสอนศีลธรรมมีส่วนร่วมการดำเนินงานด้านนี้น้อยมาก
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ ความสามารถบริหารงานให้สำเร็จตามเป้าหมายและระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามข้อกำหนดของสำนักงานโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
6. ด้านหลักความคุ้มค่า ยึดหลักประสิทธิภาพการบริหารตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงโดยการใช้ทรัพยากรทั้งด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ให้มีประสิทธิภาพและให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในครั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัยมาเป็นข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1) การรับฟังและบริหารจัดการข้อคิดเห็นของบุคลากรผู้ปฏิบัติหน้าที่ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ควรมีการจัดประชุมพระสอนศีลธรรมเพื่อเปิดโอกาสให้พระสอนศีลธรรมได้เสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเพื่อรับรู้ถึงปัญหา อุปสรรค ในปฏิบัติงาน และนำมาเป็นข้อมูลในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้อง

2) การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการวางแผนและการกำหนดนโยบาย พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ควรเปิดโอกาสให้พระสอนศีลธรรมที่มีความรู้ความสามารถเป็นตัวแทนของแต่ละอำเภอเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและการกำหนดนโยบาย

3) การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงาน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ควรเปิดโอกาสให้พระสอนศีลธรรมที่มีความรู้ความสามารถเป็นตัวแทนของแต่ละอำเภอเข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการประเมินผลและการตรวจสอบในการดำเนินงาน

1.2 ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อการกำหนดให้มีระบบประเมินผลและตัวชี้วัดที่ชัดเจน อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ควรมีการจัดทำรายละเอียดตัวชี้วัดสำหรับทุกตัวชี้วัดเพื่อเป็นคู่มือสำหรับแสดงรายละเอียดของตัวชี้วัดแต่ละตัวให้ชัดเจน และจัดทำแบบฟอร์มการเก็บข้อมูลตัวชี้วัดสำหรับแต่ละตัวชี้วัด เพื่อช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในการประเมินผลและจัดเก็บข้อมูลมีความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน

1.3 ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1) การส่งเสริมการใช้วัสดุครุภัณฑ์อย่างประหยัดคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ควรมีการส่งเสริมในการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้บุคลากรมีความประหยัดใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ

2) การดำเนินงานใช้วัสดุครุภัณฑ์อย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ควรมีการวางแผนกำหนดเป็นนโยบายในการใช้วัสดุครุภัณฑ์ในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ คุ้มค่า และประหยัด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิจัยเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

2.1 ควรมีการวิจัยการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยกำหนดกลุ่มประชากรให้ครอบคลุมทุกภาคส่วนมากขึ้น อาทิเช่น ผู้อำนวยการ ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ผู้เรียน และหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบการบริหารงานของศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาต่อไปในอนาคต

2.2 ควรมีการวิจัยการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา ในจังหวัดอื่น ๆ ทุกภาคส่วน เพื่อผู้บริหารสำนักงานโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สามารถนำข้อมูลผลการวิจัยไปประกอบการกำหนดนโยบายการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ขวัญใจ ป้อมพระเดช. (2555). การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต). จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ชลธิชา ลิ้มสกุลศิริรัตน์. (2551). การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- ประจวบ จะเรียมพันธ์. (2553). การศึกษาระดับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2 (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พระมหาลำพึง ธีรปัญญา. (2554). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัธยม จังหวัดนครสวรรค์ (วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระราชรัตนวิสุทธิ. (2565, 19 กรกฎาคม). ประธานศูนย์ปฏิบัติการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ [สัมภาษณ์].
- พระอธิการผจญ อาจาโร. (2553). ศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการบริหารวัดโดยใช้หลักธรรมาภิบาล: ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูน (วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วรรณพร เทพหัสดิน ณ อยุธยา สุทธิปริดา และคณะ. (2552). คู่มือการจัดระดับการกำกับดูแลองค์การภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Rating). กรุงเทพฯ: พรีเมียร์ โพร.
- วิจารณ์ พานิช. (2552). จดหมายข่าวธรรมาภิบาลมหาวิทยาลัย ฉบับปฐมฤกษ์. วารสารจดหมายข่าว, มกราคม, 19-21.
- ส่งเสริม มีพร้อม. (2552). การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 1 (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต). สุรินทร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- สุพรรณา พวงทอง. (2554). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต). กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- สำนักงานโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2556). คู่มือดำเนินการคัดเลือกพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วน จำกัดเชนปรีนติ้ง.
- _____. (2551). โครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. สืบค้น 18 กรกฎาคม 2565, จาก <http://www.krupra.net/main.php?url=about>.

อัมพร พุดมี. (2551). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 2. (การศึกษาอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต).ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.